

**Nederlandse
provincies
en bedrijven
op weg naar betere
EU-regelgeving**

Inhoud

Woord vooraf	4
Inleiding	5
Knelpunten en mogelijke oplossingen	
1. Circulaire economie	7
2. Grensoverschrijdende samenwerking	9
3. Milieu	12
4. Digitale interne markt	13
5. Detailhandel	15
Slotwoord	16

Woord vooraf

Europa wordt als politiek-bestuurlijk zwaartepunt steeds belangrijker vanwege de mondiale economische ontwikkelingen. Zeer veel grensoverschrijdende economische wet- en regelgeving komt tegenwoordig uit Brussel. Het Europese niveau is op een aantal terreinen en dossiers dan ook het meest geschikte niveau om zaken te regelen.

De Nederlandse provincies en het bedrijfsleven vinden elkaar steeds beter om Europese wet- en regelgeving waar nodig te verbeteren en aan te vullen. Goede samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven helpt om de Europese concurrentiepositie te verbeteren en zo gezamenlijk de grote maatschappelijke uitdagingen waar wij voor staan het hoofd te bieden.

Decentrale overheden zijn belangrijke uitvoerders van Europese wet- en regelgeving. In sommige gevallen zijn bestaande regels niet adequaat, verouderd of vormen ze een belemmering om te innoveren. Het kan ook zijn dat juist de afwezigheid van regels een knelpunt vormt. Om te zorgen dat Europese regels het juiste ondernemersklimaat scheppen hebben de Nederlandse provincies, VNO-NCW, MKB-Nederland en Kenniscentrum Europa decentraal de handen ineengeslagen.

We zetten met deze gezamenlijke brochure in aanvulling op de publicatie 'Nederlandse provincies voor betere EU regelgeving' uit 2015 de inventarisatie van knelpunten en het vinden van oplossingsrichtingen voort. Het is immers goed de schijnwerper te zetten op het belang van de uitvoering en kwaliteit van goede wet- en regelgeving, mede in aanloop naar de Europese verkiezingen in 2019.

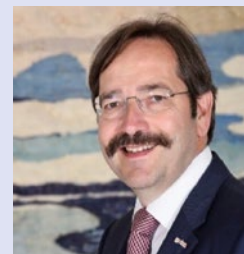
Wim van de Donk
Voorzitter Huis van de
Nederlandse Provincies
in Brussel

Hans de Boer
Voorzitter VNO-NCW

Jacco Vonhof
Voorzitter
MKB Nederland

Theo Bovens
Voorzitter
Interprovinciaal Overleg

Inleiding

Ondernemers leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de regionale economie. Het kan bijvoorbeeld gaan om het ontwikkelen van meer duurzame en circulaire producten, hightech innovaties of het verwerken van afval. Het ondernemen wordt op allerlei manieren gefaciliteerd door regels, mits die goed in elkaar zitten en in de praktijk werkbaar zijn. Veel van die wet- en regelgeving wordt tegenwoordig vastgesteld op EU niveau in Brussel. Dat gebeurt niet voor niets. Het kan grote meerwaarde hebben om regels op Europees niveau vast te stellen. Voor MKB-ers kunnen eensluitende productvoorschriften de toegang tot de Europese interne markt bevorderen en tientallen procenten extra exportomzet per jaar opleveren.

Maar dat Europese regels naar behoren werken is geen gegeven. Daartoe moeten ze steeds aan bepaalde voorwaarden voldoen. Om te bepalen of Europese regels wenselijk zijn, zijn steeds drie vragen van belang:

- Heeft een Europese regel **meerwaarde**, is zij nodig? Dat is de vraag of iets het beste op nationaal of op Europees niveau kan worden geregeld (de subsidiariteit).
- Is de **kwaliteit** van de regel goed? Daar heeft de huidige Europese Commissie veel aandacht aan besteed in het kader van de vraag naar Better Regulation en de herziening ('Refit') van bestaande regels.
- **Ontbreken** er regels die nodig zijn?

Om te zorgen dat er goede en praktische EU-regelgeving komt is Nederland breed actief in Brussel. Via bijvoorbeeld de inbreng van bewindslieden in de Raad, onze leden van het Europees Parlement, de ambtenaren van diverse ministeries die participeren in Brussels overleg, de Permanente Vertegenwoordiging, het Europees Comité van de Regio's, het Europees Economisch en Sociaal Comité en de talrijke lobby's van decentrale overheden en het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven is Nederland betrokken bij de totstandkoming van nieuwe EU-regelgeving.

Europese regelgeving raakt ons uiteindelijk allemaal, provinciale overheden, bedrijven, burgers. Met het oog op de Europese verkiezingen op 23 mei 2019 en de opstelling van een beleidsagenda voor de volgende Europese Commissie is het daarom zaak om naar de toekomst te kijken: welke regels zijn overbodig, welke moeten worden herzien, welke ontbreken en moeten er komen? En hoe kunnen we daar invloed op uitoefenen.

In dit verband verwijzen we ook naar het eindrapport van de EU Taskforce voor Betere Regelgeving dat op 10 juli 2018 onder leiding van Eurocommissaris Frans Timmermans is opgeleverd: Report on the Task Force on Subsidiarity, Proportionality and “Doing Less More Efficiently”. De Nederlandse decentrale overheden hebben via het Europees Comité van de Regio's actief bijgedragen aan dit rapport.

Op verzoek van Eurocommissaris Frans Timmermans hebben de provincies eind 2015 een publicatie samengesteld 'Nederlandse provincies voor betere EU-regelgeving', waarin knelpunten werden beschreven die provincies in de dagelijkse praktijk ervaren bij het maken en uitvoeren van provinciaal beleid, knelpunten die veroorzaakt worden door Europese regels en waarvoor praktische oplossingen zijn aangereikt. De Nederlandse provincies, VNO-NCW, MKB Nederland en het Kenniscentrum Europa decentraal hebben deze keer samen met ondernemers actie ondernomen om meer adequate Europese regelgeving tot stand te brengen. Deze brochure geeft een aantal voorbeelden van knelpunten in Europese regelgeving ervaren door Nederlandse ondernemers, waarbij provincies en het Kenniscentrum Europa decentraal met hen hebben meegedacht over praktische oplossingen die ook in de decentrale praktijk kunnen werken.

Natuurlijk omvat de Europese regelgeving en de interne markt meer onderwerpen dan in deze brochure aan de orde komen. We hebben een selectie gemaakt. De gekozen thema's illustreren goed de hoofdboodschap die wij met deze brochure willen afgeven: de partijen die dagelijks met de regels moeten werken, zoals provincies en bedrijven, moeten onderdeel zijn van het Brusselse ontwerpproces van die regels.

Knelpunten en mogelijke oplossingen

Circulaire economie

Nederland en de Europese Unie (EU) maken momenteel de transitie naar een circulaire economie. In een circulaire economie behouden de materialen waaruit een product bestaat hun waarde nadat het product zijn originele functie heeft verloren. Bedrijven worden daarbij minder afhankelijk van primaire grondstoffen. Dat biedt kansen voor nieuwe verdienmodellen.

Op dit terrein speelt de EU een belangrijke rol. Het tot stand brengen van een circulaire economie vraagt om een grensoverschrijdende aanpak. De EU komt met nieuwe regels om de circulaire economie verder op gang te helpen. Een eenduidige beleidsdefinitie is daarvoor nodig. Creatieve circulaire denkers en doeners moeten worden gestimuleerd om inbreng te leveren in het circulaire platform <https://circulareconomy/europa.eu/platform/>

Voorbeelden

Overbrenging afvalstoffen

Momenteel belemmeren de administratieve lasten van transport van afval tussen Europese landen het realiseren van schaalvoordelen bij de verwerking van reststromen. De Europese verordening nr. 1013/2006 overbrenging afvalstoffen bepaalt dat bij binnenkomst van een buitenlandse lading afval bij een bedrijf deze vracht, na beoordeling door de ontvangende partij, niet zomaar mag worden geretourneerd. Als de ontvangende partij de vracht op een andere manier wil verwerken, dan is dit niet toegestaan in de Europese ontheffing. Als de ontvangende partij de vracht wil doorsturen aan een andere verwerker dan wordt dit op dit moment incidenteel toegestaan maar hiervoor bestaat geen kader. Ook is het voor een ondernemer lastig om aan te tonen wanneer een afvalstof een grondstof wordt. De gerecyclede stof is nooit 100% zuiver en om deze reden kunnen gerecyclede stoffen niet eenvoudig worden ingedeeld. De invalshoek van EU regelgeving moet daarom veranderen: voorheen ging deze vooral over het voorkomen van het zich illegaal ontdoen van afval. Nu moet de Europese wetgeving afval als bron voor grondstoffen gaan zien.

Kwaliteit- en samenstellingseisen

Om in de toekomst bedrijfsmodellen te ontwikkelen die efficiënter gebruik maken van grondstoffen en materialen is de inkoopmacht van lidstaten een belangrijk middel. Voor ondernemers is dan van groot belang dat er in de EU afspraken worden gemaakt over de kwaliteit- en samenstellingseisen waaraan zogenoemde secundaire grondstoffen – oftewel herwonnen grondstoffen – moeten voldoen. Nu is het nog zo dat elk bedrijf bij gebrek aan geharmoniseerde eisen en normen, zijn eigen voorwaarden stelt. Als we binnen de EU hier eenduidige afspraken over maken, kunnen producenten van secundaire grondstoffen en de afnemers ervan precies weten waar ze aan toe zijn.

Definitie 'afval'

Er moet een betere Europese definitie van 'afval' komen. Volgens Europese regels worden sommige grondstoffen als afval gekwalificeerd, terwijl ze eerder in een kant-en-klaar product zaten. Een grondstoffenpaspoort bij elk product zou een handige Europese maatregel zijn. Daarvoor is nodig dat er met een nieuwe blik wordt gekeken naar de definitie van afval.

Recycling proces

De komende tijd is het belangrijk om de (stijgende) kosten voor plastic consumentenafval terug te dringen. Hiervoor is het nodig dat de recycling van plastic (mechanisch en chemisch) snel van de grond komt. Dit kan worden versneld door partijen bij elkaar te brengen en belemmeringen voor investeringen in nieuwe technologieën weg te nemen. Het is eveneens belangrijk dat er steeds efficiënter met grondstoffen wordt omgegaan in de EU.

Innovatie

Nieuwe regels moeten een bredere focus hebben dan alleen het reduceren van (plastic) afval in de EU. Een goed voorbeeld is waar papierfabrieken hun afvalwater hergebruiken via nieuwe technieken, zonder chemicaliën. De kalk wordt uit het water gehaald en aan landbouwbedrijven verkocht als voedingsmiddel voor gewassen en het gereinigde water wordt door de fabrieken opnieuw gebruikt. Bedrijven, provincies, kennisinstellingen, natuurfederaties en financiële instellingen werken samen om de circulaire economie te versnellen. Positieve prikkels voor bedrijven, zoals het faciliteren van innovaties, economies of scale creëren en samenwerkingen in ketens opzetten zorgen ervoor dat de circulaire economie echt van de grond komt.

Grensoverschrijdende samenwerking

Over de grens werken levert regelmatig aanzienlijke belemmeringen op. In de vorige publicatie “Nederlandse provincies voor betere EU-regelgeving” werd al een hoofdstuk gewijd aan grensoverschrijdende knelpunten. Voor burgers, bedrijven en kennisinstellingen kunnen de verschillen in regels rond arbeid, sociale zekerheid en belastingen heel belemmerend zijn.

Inventarisatie door de Nederlandse provincies, VNO-NCW, MKB Nederland en Europa decentraal heeft drie concrete knelpunten opgeleverd uit de praktijk die tegelijkertijd door ons direct zijn voorzien van een mogelijke oplossing.

Arbeidsgeschil

Een voorbeeld van een grensoverschrijdend knelpunt is de juridische situatie bij een arbeidsgeschil tussen een werkgever en een werknemer die in een andere lidstaat woont. Verordening (EU) nr. 1215/2012 'betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken' bepaalt dat bij (grensoverschrijdende) arbeidsgeschillen de vordering van de werkgever op zijn werknemer moet worden voorgelegd aan de rechtbank in de lidstaat waar de werknemer zijn woonplaats heeft. Dit betekent in de praktijk dat wanneer een Nederlandse werkgever wiens werknemer in Duitsland of België woont in het geval van ontbinding van de arbeidsovereenkomst in het woonland van de werknemer en in de taal van dit land moet procederen. De Belgische of Duitse arbeidsrechtbanken moeten in dit geval dan wel weer het Nederlands arbeidsrecht toepassen. Het gevolg is inefficiënte, tijdrovende en kostbare ontbindingsprocedures.

Om dit te voorkomen zou een amendering van Verordening (EU) nr. 1215/2012 kunnen worden ingevoerd waardoor de vorderingen van de werkgever op de werknemer in het geval van een arbeidsgeschil onder toepassing van de lidstaat waar wordt gewerkt kunnen worden gebracht.

Grenswerkers

Het komt steeds vaker voor dat werknemers gelijktijdig in twee landen werken. Dit kan zijn voor één werkgever maar er kan ook sprake zijn van twee verschillende werkgevers. Verordening (EU) nr. 83/2004 bepaalt dat een werknemer slechts in één lidstaat sociaal verzekerd kan zijn. De verordening bepaalt nauwgezet waar de grenswerker sociaal verzekerd is, als de werknemer in twee lidstaten werkt moet de werkgever zijn werknemer vaak in het andere land verzekeren. Het komt in de praktijk voor dat een Nederlandse werkgever voor zijn in Duitsland wonende werknemer de Duitse wettelijke sociale zekerheidspremies moet afdragen in Duitsland. Dat geldt echter niet voor de belastingheffing en aanvullende pensioenen. In de praktijk leidt dit tot ongelijkheid in loonkosten en in het netto loon. Er is sprake van ingewikkelde en dure procedures en een verhoogde administratieve lastendruk voor de grenswerker en zijn werkgever. De inkomensonzekerheid voor de grenswerker is groot en de loonkosten kunnen hoger uitvallen voor de werkgever. In het geval van ziekte ontstaan er grote problemen omdat de arbeidsrechtelijke voorzieningen inzake loondoorbetaling bij ziekte uit lidstaat a niet naadloos aansluiten bij de wettelijke ziektewetuitkering uit lidstaat b.

Aanbeveling is de dienstverlening van de Sociale Verzekeringsbank (SVB)-bureaus voor Belgische en Duitse zaken uit te breiden, zodat Nederlandse, Belgische en Duitse werkgevers via deze bureaus hun buitenlandse sociaalzekerheidspremies kunnen afdragen. De SVB-bureaus moeten daarbij samenwerken met de Duitse respectievelijk Belgische bevoegde organen. De lidstaten dienen afspraken te maken over een betere coördinatie bij de loondoorbetaling bij ziekte uit lidstaat a en wettelijke ziektewetuitkering uit lidstaat b. Dit zijn bilaterale aanbevelingen tussen lidstaten, waarbij de vraag aan de orde is of hiervoor ook op Europees niveau oplossingen kunnen worden gevonden.

Internationaal goederenvervoer

In het internationale goederenvervoer lopen ondernemers tegen een variëteit aan knelpunten aan, zoals de administratieve lastendruk als gevolg van een gebrek aan coherentie tussen de belasting- en premieheffingen. Voor een in Nederland gelegen logistieke onderneming met werknemers wonend in Duitsland of België, geldt vaak dat deze onderneming de chauffeurs in hun woonland moet verzekeren. Voor de Nederlandse belastingheffing geldt dat de werknemer alleen voor de werkdagen die hij of zij in Nederland werkt belast wordt in Nederland. Vaak moet ook de Nederlandse cao worden toegepast. Er bestaat hierdoor in de praktijk geen logische samenhang tussen het uitvoeren van bepalingen betreffende fiscaliteit, wettelijke sociale zekerheid en sociale cao-regelingen in grensoverschrijdend werknemersverkeer. Dit leidt tot een grote administratieve lastendruk voor de Nederlandse werkgever en de Duitse of Belgische grenschauffeur. Voor het internationaal beroepsgoederenvervoer zou zowel voor de belastingheffing als voor de sociale verzekeringsplicht uitgegaan moeten worden van het zetelandbeginsel van de werkgever. Toewijzing aan de zetelplaats van de werkgever heeft als voordeel dat de administratieve lasten voor zowel de werkgever en werknemer relatief gering zijn.

Op het terrein van milieu worden in deze paragraaf twee concrete knelpunten uit de dagelijkse praktijk beschreven waar decentrale overheden en ondernemers mee te maken hebben.

Gewasbeschermingsmiddelen

Gewasbeschermingsmiddelen zijn streng gereguleerd door o.a. de Europese Unie. Volgens verordening 1107/2009 zijn alle middelen verboden tenzij ze zijn goedgekeurd. Milieu eisen worden steeds zwaarder en dat is op zich een goede ontwikkeling, maar helaas loopt de wetgeving soms achter. Een voorbeeld hiervan is het verbod op het gebruik van basisstoffen zoals voedingsmiddelen als bestrijdingsmiddel. Zonnebloemolie is een effectief product voor bestrijding van ongedierte, maar is een voedingsmiddel. Verordening 1107/2009 zegt dat basisstoffen zoals voedingsmiddelen niet als gewasbeschermingsmiddelen op de markt mogen worden gebracht. Een goed ecologisch verantwoord alternatief voor chemische middelen wordt daarmee niet toegestaan.

Stortplaats

Een periode van 30 jaar voor kostendekking van een stortplaats is veel te kort. Het duurt veel langer voordat een moderne stortplaats dusdanig stabiel is geworden dat zij geen gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu veroorzaakt. In de EU richtlijn storten (artikel 10) staat echter dat: "alle kosten voor de inrichting en exploitatie van een stortplaats, .. alsmede de geraamde kosten voor het sluiten en de nazorg van de stortplaats voor een periode van ten minste 30 jaar worden gedekt ...". Dit heeft ertoe geleid dat de meeste EU lidstaten van de stortplaatsexploitant een fonds voor de nazorg voor dertig jaar verlangen. De periode van dertig jaar lijkt te kort om het risico van afwenteling van niet-gedekte kosten op de maatschappij te voorkomen. Dit ondanks dat dezelfde EU richtlijn storten (artikel 13d) stelt dat: "de exploitant van de stortplaats verantwoordelijk is ..., zolang de bevoegde autoriteit van oordeel is dat een stortplaats gevaar voor het milieu kan opleveren, ..". Het goed en duurzaam beleggen van de verantwoordelijkheid bij de afvalonderneming en/of overheid vraagt om een nadere uitwerking met Europese toepassingsmogelijkheden.

Digitale interne markt

De strategie voor een digitale interne markt moest ervoor zorgen dat de economie, het bedrijfsleven en de samenleving in Europa ten volle profiteren van de digitale transformatie. In 2015 werd de eerste Europese strategie aangekondigd en sindsdien zijn er verschillende initiatieven voltooid. Belangrijke resultaten zijn onder meer het afschaffen van roamingkosten voor het gebruik van mobiel internet, het moderniseren van betaaldiensten en het beëindigen van onnodige, nationale beperkingen voor het opslaan van niet-persoonsgegevens.

AVG en e-privacywet: één markt, maar wel met een keerzijde

In toenemende mate zijn gegevens de nieuwe brandstof van de economie. De Europese Commissie achtte het daarom nodig om de regels voor het gebruik ervan te moderniseren. Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die ook wel bekend staat als de nieuwe Europese privacywet, van kracht. De AVG stelt het kader voor het vrije verkeer en de bescherming van persoonsgegevens. Deze regels gelden voor alle organisaties en bedrijven binnen de Europese Unie, alsook voor organisaties daarbuiten die persoonsgegevens van EU-burgers verwerken. Het is goed dat de AVG zorgt voor een gelijk speelveld, maar er is ook een keerzijde voor overheden en ondernemingen. Het probleem is dat de AVG geschreven is met bedrijven in gedachten die het grootschalig verwerken van persoonsgegevens als kerntaak hebben, maar ook organisaties raakt waar dat niet zo is.

Zo heeft de AVG tot veel kosten en onrust geleid (nalevingskosten in Nederland zijn alleen al € 1,5 miljard per jaar), met name bij het midden- en kleinbedrijf. De wet laat veel ruimte open voor nadere invulling. Er is nog steeds dringend behoefte aan een praktische handleiding op brancheniveau die duidelijkheid schept voor ondernemers, zeker gezien de hoge boetes waarmee toezichthouders dreigen.

Ook werpt de AVG drempels op voor innovatie. In september 2018 bediscussieerde het Europees Parlement de ontwikkeling van zelfrijdend vervoer. Veel parlementariërs zijn enthousiast over de mogelijkheden die nieuwe technologie biedt voor beter vervoer, minder schadelijke uitstoot, minder files en minder ongevallen. Onze maatschappij kan daardoor dus veiliger, efficiënter en duurzamer worden. De AVG en de nieuw voorgestelde e-privacywet die in Brussel wordt voorbereid bemoeilijken echter de omgang met persoonsgegevens en daarmee het optimaal inzetten van kunstmatige intelligentie – voorwaarde voor het goed functioneren van autonome voertuigen. Dat zet Europese bedrijven in een achterstandspositie ten opzichte van bedrijven in landen waar de regelgeving flexibeler is, zoals China en de VS.

Nieuwe technologie is cruciaal voor digitale economie

Niet alleen gegevens, maar ook nieuwe technologie staat aan de basis van de digitale economie. Daarvoor zijn forse investeringen nodig in onderzoek en innovatie. Voorbeelden waarvoor dat zal gebeuren zijn supercomputers die nodig zijn om grote hoeveelheden gegevens te kunnen verwerken en kunstmatige intelligentie waarbij computers in staat zijn om zelfstandig te leren en beslissingen te nemen. Tegelijkertijd moet er ook aandacht zijn voor veiligheid. De EU werkt momenteel aan een ambitieus hervormingspakket voor een gemeenschappelijke aanpak van cyberbeveiliging.

Digitale ontwikkelingen gaan snel, en op het digitale wereldtoneel heeft Europa te weinig in te brengen: van de zeven grootste bedrijven (allemaal digitale ondernemingen) komen er vijf uit de VS en twee uit China. Zij hebben met hun first mover advantage een ijzersterke positie. Om internationaal positie te verwerven op het gebied van digitalisering, zal de Europese Unie een ambitieuze en offensieve Europese digitale strategie moeten neerleggen. Daarbij is het uiteraard van belang om zoveel mogelijk één markt te scheppen (de focus van de huidige digitale interne marktstrategie), maar de nieuwe strategie moet vooral zorgdragen voor behoud en uitbouw van Europees verdienvermogen, waarmee Europa een aanzienlijk deel van de digitale wereldeconomie kan opeisen.

Detailhandel

Op initiatief van het toenmalige Ministerie van Economische Zaken is in 2015 een samenwerkingsplatform opgezet tussen alle bestuurslagen in Nederland, onroerend goed ontwikkelaars en de detailhandel in de zogenaamde Detailhandelsagenda.

Het doel daarvan is om de vitaliteit en duurzaamheid van stads- en dorpscentra te verzekeren. Op lokaal niveau worden detailhandelsdeals afgesloten met strategieën en instrumenten om die doelen te bereiken. In die deals zijn veel van de suggesties uit de Gids van de Europese Commissie voor de revitalisering en modernisering van de detailhandel overgenomen maar we zijn er nog niet. Dit najaar zal elke Nederlandse provincie een seminar organiseren over de doelstellingen van de Detailhandelsagenda. De conclusies en de aanbevelingen van de Mededeling van de Europese Commissie zullen prominent op de agenda van deze bijeenkomsten staan. Een specifiek actieplan om Europese steden en platteland te revitaliseren is wenselijk. Een dialoog daarover tussen Europese Commissie, provincies en bedrijfsleven moet worden opgezet

Daarnaast zijn provincies en gemeenten actief in het kader van Urbact, een Europees samenwerkingsverband gecoördineerd door de Commissie en gericht op vitalisering van steden. Het is van belang om bij dergelijke initiatieven vanaf het begin ook de stakeholders zoals de detailhandel, waaronder de koepelorganisaties, te betrekken om brede betrokkenheid en ownership te realiseren.

Vooral in de grensstreken hebben verschillen in regels en private initiatieven tussen EU-landen duidelijk voelbare effecten, die de distributiestructuur verschrompelen. Chocolademelk kan bijvoorbeeld niet over de grens verkocht worden omdat deze in Nederland van cacao en in België van chocolade gemaakt is. Batterij-inzamelsystemen verschillen per land. Territoriale leveringsbeperkingen van marktpartijen belemmeren leveranties over de grens. Provincies en bedrijven vragen samen hiervoor aandacht bij de Europese Instellingen.

Slotwoord

Of het nu gaat om bedrijven, individuele burgers of provinciale overheden: Europese wet- en regelgeving raakt ons allemaal. Er zijn ook verschillende manieren om invloed uit te oefenen bij de totstandkoming van EU wet- en regelgeving. Denk bijvoorbeeld aan deelname aan openbare consultaties, inbreng via het Europees Comité van de Regio's of het Economisch en Sociaal Comité.

Bij de uitvoering van Europese wet- en regelgeving zijn recent verschillende ervaringen opgedaan door decentrale overheden en ondernemers die door middel van deze brochure als inbreng voor de Agenda Betere Regelgeving van de Europese Commissie worden aangeleverd. Deze brochure vormt een logisch vervolg op de eerdere inbreng van de Nederlandse provincies eind 2015.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Het Interprovinciale Overleg (IPO)

Huis van de Provincies

Herengracht 23

2511 EG Den Haag

Telefoon 070 888 12 12

www.ipo.nl

Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel

Trierstraat 59-61

B-1040 Brussel

Telefoon +32 (0)2 737 99 57

www.nl-prov.eu

Grafische vormgeving

Optima Forma bv, Voorburg

Druk

Opmeer papier pixels projecten

Brussel/Den Haag, oktober 2018

